Materiallar to'plami · Conference Proceedings
"ZAMONAVIY TADQIQOTLAR VA BARQAROR RIVOJLANISH" respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi
04 August 2026
UDK 378
PEDAGOGIKA

BO'LAJAK PEDAGOGLARNI INNOVATSION FAOLIYATGA TAYYORLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI

Malika Sanjar qizi Tursunova*
NavDU Pedagogika nazariyasi va tarixi mutaxassisligi magistri
✉ malikatursunova069@gmail.com

ANNOTATSIYA

Mazkur tezisda bo'lajak pedagoglarni innovatsion faoliyatga tayyorlashning nazariy asoslari, zamonaviy oliy ta'lim tizimida innovatsion kompetensiyalarni rivojlantirishning ahamiyati hamda pedagogik faoliyatda raqamli texnologiyalar va interfaol metodlardan foydalanish masalalari yoritilgan. Shuningdek, pedagoglarning kasbiy salohiyatini oshirish, ta'lim sifatini takomillashtirish va innovatsion ta'lim muhitini shakllantirishning ustuvor yo'nalishlari tahlil qilingan. Bo'lajak pedagoglarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirish ta'lim samaradorligini oshirish hamda zamonaviy ta'lim tizimi uchun raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashning muhim omili sifatida asoslangan.

Kalit so'zlar

innovatsion faoliyat, bo'lajak pedagog, innovatsion kompetensiya, oliy ta'lim, pedagogik texnologiyalar, raqamli ta'lim, interfaol metodlar, kasbiy rivojlanish.

DOI: 10.5281/zenodo.21743337

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar pedagog kadrlarni tayyorlash mazmunini zamonaviy talablar asosida takomillashtirishni taqozo etmoqda. Ta'limning raqamlashtirilishi, sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi, kompetensiyaviy yondashuvning joriy etilishi hamda xalqaro ta'lim standartlariga integratsiyalashuv pedagoglardan innovatsion fikrlash, kreativ yondashuv va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga samarali tatbiq eta olishni talab etmoqda. Shu sababli bo'lajak pedagoglarni innovatsion faoliyatga tayyorlash oliy ta'lim tizimining ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi [1; 2].

Innovatsion faoliyat pedagogning yangi g'oyalarni ishlab chiqishi, ta'lim jarayonini takomillashtirishi, ilg'or pedagogik tajribalarni o'zlashtirishi va zamonaviy texnologiyalarni qo'llashga tayyorligini ifodalaydi. Mazkur faoliyat pedagogdan nafaqat kasbiy bilim va ko'nikmalarni, balki mustaqil fikrlash, muammolarga kreativ yondashish hamda o'z ustida muntazam ishlashni talab qiladi [4].

Bo'lajak pedagoglarni innovatsion faoliyatga tayyorlashda kompetensiyaviy yondashuv muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu yondashuv talabaning nazariy bilimlarni amaliy vaziyatlarda qo'llay olishi, kasbiy muammolarni mustaqil hal qilishi va zamonaviy pedagogik texnologiyalardan samarali foydalanish kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Innovatsion kompetensiya motivatsion, kognitiv, amaliy va refleksiv komponentlarning o'zaro uyg'unligi asosida shakllanadi. Aynan mazkur kompetensiyalar pedagogning kasbiy mahoratini oshirish va ta'lim sifatini yuksaltirishda muhim omil hisoblanadi [5; 6].

Oliy ta'lim muassasalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirishning asosiy shartlaridan biri innovatsion ta'lim muhitini yaratishdir. Bunday muhit talabalarning mustaqil ta'lim olishi, ilmiy izlanish olib borishi, yangi g'oyalarni ilgari surishi hamda ularni amaliyotga tatbiq etishi uchun qulay imkoniyat yaratadi. O'qituvchi esa an'anaviy bilim beruvchi emas, balki maslahatchi, mentor va hamkor sifatida faoliyat yuritadi. Natijada talabalarda tashabbuskorlik, mas'uliyat, tanqidiy va kreativ fikrlash ko'nikmalari rivojlanadi [4; 7].

Innovatsion kompetensiyalarni shakllantirishda interfaol metodlarning o‘rni alohida ahamiyatga ega. Xususan, loyiha metodi, muammoli ta’lim, ”Case-study”, ”Brainstorming”, debat va amaliy treninglar talabalarni faol fikrlashga undaydi. Mazkur metodlar yordamida bo‘lajak pedagoglar real pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish, jamoada ishlash, muammolarni hal etish va mustaqil qaror qabul qilish tajribasini egallaydilar. Bu esa ularning kelajakdagi kasbiy faoliyatida innovatsion yondashuvni muvaffaqiyatli qo‘llashiga xizmat qiladi [5; 6].

Raqamli texnologiyalar innovatsion faoliyatning ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Elektron ta’lim platformalari, masofaviy ta’lim tizimlari, sun’iy intellekt vositalari, virtual laboratoriyalar va multimedia resurslari ta’lim jarayonining samaradorligini oshirish bilan bir qatorda bo‘lajak pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini ham rivojlantiradi. Zamonaviy pedagog axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishi, o‘quv jarayonini loyihalashi hamda ta’lim natijalarini tahlil qila olishi zarur [8; 9].

Bo‘lajak pedagoglarni innovatsion faoliyatga tayyorlashda pedagogik amaliyot va ilmiy-tadqiqot ishlari ham muhim o‘rin egallaydi. Pedagogik amaliyot davomida talabalar nazariy bilimlarini amaliyotda sinab ko‘radilar, darslarni innovatsion metodlar asosida tashkil etadilar hamda o‘z faoliyatini refleksiv tahlil qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradilar. Ilmiy konferensiyalar, loyiha tanlovlari va startap dasturlarida ishtirok etish esa ularning ilmiy-tadqiqotchilik salohiyatini oshirishga xizmat qiladi [6; 8].

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, bo‘lajak pedagoglarni innovatsion faoliyatga tayyorlash zamonaviy oliy ta’lim tizimining ustuvor yo‘nalishlaridan biridir. Innovatsion kompetensiyalarni rivojlantirish nazariy bilim, pedagogik amaliyot, ilmiy izlanish va refleksiv faoliyatning uzviy bog‘liqligi asosida amalga oshiriladi. Interfaol metodlar, raqamli texnologiyalar va zamonaviy pedagogik yondashuvlardan samarali foydalanish bo‘lajak pedagoglarning kasbiy salohiyatini oshirish, ta’lim sifatini yuksaltirish hamda xalqaro talablarga javob beradigan raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi. Shu bois oliy ta’lim muassasalarida innovatsion ta’lim muhitini yanada rivojlantirish va pedagoglarning uzluksiz kasbiy rivojlanishini qo‘llab-quvvatlash dolzarb vazifa bo‘lib qolmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasining ”Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2020. – 56 b.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining oliy ta’lim tizimini rivojlantirishga oid farmon va qarorlari. – Toshkent, 2022. – 184 b.
3. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining oliy ta’limni modernizatsiya qilishga oid me’yoriy-huquqiy hujjatlari. – Toshkent, 2021. – 168 b.
4. Muslimov N.A. Kasb ta’limi pedagogikasi. – Toshkent: O‘qituvchi, 2019. – 312 b.
5. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Fan, 2017. – 224 b.
6. Ishmuhamedov R., Yo‘ldoshev M. Ta’lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2020. – 256 b.
7. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2018. – 240 b.
8. Sharipov Sh. Pedagogik innovatika. – Toshkent, 2021. – 288 b.